

#NIEZOSTAWIAMCZYTELNIKA

W związku z pandemią, wywołaną rozprzestrzenianiem się w Polsce i na świecie koronawirusa SARS-CoV-2, biblioteki, podobnie, jak większość innych instytucji kultury, nauki i edukacji, zostały zamknięte dla użytkowników. W tych nadzwyczajnych okolicznościach przewodnicząca SBP, Joanna Pasztaleniec-Jarzyńska zwróciła się z apelem do dyrektorów i pracowników bibliotek wszystkich rodzajów o podejmowanie form aktywności realizowanych zdalnie, które nie stoją w sprzeczności z zaleceniami dotyczącymi bezpieczeństwa epidemicznego. Zachęcała do otwarcia się na nowe formy i treści komunikacji z czytelnikami, przy wykorzystaniu narzędzi stosowanych w Internecie, a także do samokształcenia, podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Mając na uwadze inspirowanie i wsparcie bibliotekarzy w podejmowaniu nowych wyzwań, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich uruchomiło akcję *#NieZostawiamCzytelnika*, której celem było promowanie dostępu online do kultury. Do akcji prowadzonej na portalu sbp.pl włączyli się pisarze, blogerzy, dziennikarze, specjaliści zdalnego nauczania, którzy podpowiadali (m.in. w trakcie webinarów), jak skutecznie i bezpiecznie kontaktować się z czytelnikami, przygotować dla nich zdalnie atrakcyjne wydarzenie, zorganizować wystawę, konkursy itp. W kwietniu i maju 2020 r. zrealizowano cykl spotkań autorskich online „Autor wieczorową porą”, gośćmi których byli kolejno: Robert Małecki, Jakub Szamałek, Katarzyna Kobylarczyk (laureatka 11. edycji Nagrody im. Ryszarda Kapuścińskiego), Joanna Gierak-Onoszko, Marta Matyszczak, Olga Gitkiewicz. Nagrania ze spotkań dostępne są na kanale YouTube Stowarzyszenia, a relacje na portalu sbp.pl, gdzie również podawane są informacje o najciekawszych inicjatywach bibliotek, które przystąpiły do akcji. Artykuły prezentujące działania bibliotek w sieci pojawiły się w czasopiśmie „Bibliotekarz” i „Poradnik Bibliotekarza”. Akcja cieszyła się ogromnym zainteresowaniem internautów. Na przełomie marca i kwietnia zanotowano ponad 200 tys. odbiorców zamieszczanych postów. O akcji informowały także media ogólnopolskie, m.in. TVN, Polskie Radio, Radio Plus, „Gazeta Wyborcza”.

- **Konkursy SBP**

- **Nagroda Naukowa SBP im. Adama Łysakowskiego za 2019 rok**

Na wniosek Komisji Nagrody Naukowej SBP im. Adama Łysakowskiego, Zarząd Główny Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przyznał nagrody za rok 2019¹.

- **Bibliotekarz Roku 2019**

6 maja 2020 r. zakończyła się X edycja Konkursu Bibliotekarz Roku 2019, w której wzięły udział wszystkie okręgi SBP. W finale, w wyniku głosowania 16 Kapituł Okręgowych zaszczytny tytuł Bibliotekarza Roku 2019 zdobył reprezentant Małopolskiego Okręgu SBP, Karol Baranowski – nauczyciel bibliotekarz w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej im. Hugona Kołłątaja i Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Krakowie.

- **Mistrz Promocji Czytelnictwa 2019**

Jury konkursu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich „Mistrz Promocji Czytelnictwa” przyznało nagrody i wyróżnienia za dokonania na rzecz upowszechnienia czytelnictwa w roku 2019 następującym bibliotekom:

I nagroda – Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Barcin

II nagroda – Miejska Biblioteka Publiczna we Wrocławiu

III nagroda – Biblioteka Miejska w Cieszynie

Wyróżnienia:

Szkoła Podstawowa nr 1 w Bolesławcu – Biblioteka szkolna,

Szkoła Podstawowa im. Róży Kołaczekowskiej w Pliszczynie – Biblioteka szkolna,

Szkoła Podstawowa im. gen. Józefa Bema w Starym Polu – Biblioteka szkolna,

Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 2 w Prudniku.

Szkoła Podstawowa nr 3 – Biblioteka szkolna,

Miejska Biblioteka Publiczna w Działdowie,

Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna im. J. Lompy w Lublińcu,

Biblioteka Publiczna w Piasecznie,

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Polkowicach,

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna im. A. Mickiewicza w Połańcu,

Gminna Biblioteka Publiczna w Poświętnem,

Miejska Biblioteka Publiczna im. Floriana Ceynowy w Rumi,

Sądecka Biblioteka Publiczna im. Józefa Szujskiego, Nowy Sącz,

Miejska Biblioteka Publiczna im. Jerzego Fusieckiego w Zabrze,

Książnica Zamojska im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu,

Miejska Biblioteka Publiczna w Żorach.

Zadania realizowane w ramach uzyskanych grantów

- **Tydzień Bibliotek 2020**

W dniach 8-15 maja Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich realizowało obchody Tygodnia Bibliotek 2020. Była to już XVII edycja ogólnopolskiego programu

---

¹ Informacja o Nagrodzie Naukowej SBP im. Adama Łysakowskiego za 2019 rok znajduje się na s. 294.

promocji czytelnictwa, bibliotek, zawodu bibliotekarza. W tym roku, z uwagi na pandemię i zamknięcie bibliotek dla czytelników, SBP zdecydowało się na realizację akcji i wydarzeń wyłącznie online. Główną inspiracją dla bibliotekarzy w tych wyjątkowych dniach stało się hasło tegorocznej edycji Tygodnia Bibliotek – „Zasmakuj w bibliotece”. W całej Polsce biblioteki wszystkich typów, w tym także naukowe i akademickie, przygotowały okolicznościowe wydarzenia, wykorzystując internet i media społecznościowe. Dzięki aplikacjom i programom, takim jak m.in. Genial.ly, ZOOM, Canva, Padlet, Wizer.me bibliotekarze w atrakcyjny sposób zorganizowali liczne imprezy, przyciągając uwagę tysięcy czytelników.

Przez cały okres trwania Tygodnia Bibliotek redakcja portalu sbp.pl zamieszczała relacje z imprez. Wśród nich znalazły się działania podjęte przez Bibliotekę Uniwersytecką w Poznaniu, Bibliotekę Uniwersytecką w Toruniu oraz Bibliotekę Filologiczną Novum, w których zorganizowano cyfrowe wystawy, spotkania autorskie, warsztaty, quizy i konkursy oraz wycieczki i wykłady online. Więcej informacji na temat akcji organizowanych przez biblioteki w ramach TB 2020 znajduje się w serwisie internetowym TB www.tydzienbibliotek.sbp.pl.

Jak co roku SBP zorganizowało dwa konkursy: na najlepszy plakat Tygodnia Bibliotek 2020 (zwyciężyła Jolanta Różacka, studentka ASP we Wrocławiu) oraz na najciekawsze wydarzenie online dla młodych czytelników (zwycięzcę poznamy w czerwcu br.).

Przebieg tegorocznej edycji Tygodnia Bibliotek udowodnił, że biblioteki, mimo trwającej pandemii i ograniczeń, są bardzo kreatywne w wirtualnej przestrzeni i odgrywają czołową rolę w dostępie do kultury i informacji, niezależnie od panujących warunków.

Dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

- **Cykle szkoleniowe**
Rzecznicy dostępności w bibliotece

Celem projektu, realizowanego w ramach programu Partnerstwo dla książki, jest przygotowanie grupy 20 bibliotekarzy do pełnienia funkcji rzeczników dostępności dla osób niepełnosprawnych, w szczególności dotkniętych autyzmem. Szacuje się, że w Polsce żyje ok. 60 tys. osób z autyzmem, w tym ok. 40 tys. dzieci i młodzieży. Zadaniem rzeczników będzie przekazywanie wiedzy na temat dostępności w środowiskach lokalnych, nawiązywanie partnerstw, przełamywanie barier i niwelowanie lęków bibliotekarzy przy obsłudze tej grupy czytelników oraz uczynienia biblioteki miejscem dla nich przyjaznym.

Realizację projektu zainaugurowało webinarium „Biblioteka przyjazna osobom w spektrum autyzmu. Kilka wskazówek na start”, zorganizowane 2 kwietnia br. W etapie pierwszym uczestnicy (wyłonieni spośród uczestników webinarium oraz zgłoszeń z okręgów SBP) biorą udział w cyklu ośmiu szkoleń online, pro-

wadzonych przez ekspertów z Fundacji Kultury Bez Barrier (partnera projektu). Poznają obowiązki wynikające z Ustawy o o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, potrzeby osób niepełnosprawnych, narzędzia ułatwiające sposoby komunikacji z nimi i przygotowanie oferty edukacyjno-kulturalnej. W etapie drugim bibliotekarze, z pomocą ekspertów, opracują i przeprowadzą w środowiskach lokalnych wydarzenie aktywizujące niepełnosprawnych czytelników. Etap trzeci to upowszechnianie dobrych praktyk, dzielenie się zdobytymi doświadczeniami. Więcej informacji na stronie projektu www.autyzm.sbp.pl

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego**

Pasja czytania

Celem zadania jest wyposażenie bibliotekarzy z bibliotek publicznych miejskich i wiejskich w umiejętności wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) w zakresie animowania czytelnictwa dzieci, młodzieży i osób w wieku 60+. Zadanie jest realizowane w ramach programu Partnerstwo dla książki, w formie:

- trzech szkoleń na platformie elearningowej SBP (<http://elearning.sbp.pl>): Wywiad to proste; Elektroniczne publikacje; Strony i blogi czytelnicze,
- zajęć z dziećmi, młodzieżą i osobami 60+ przeprowadzonych w bibliotekach publicznych przez bibliotekarzy, podczas których uczestnicy poznają narzędzia TIK umożliwiające nagranie wywiadu, przygotowanie recenzji przeczytanych książek, zasady opracowywania e-publikacji, stron www, blogów,
- ogólnopolskiego konkursu „Pasja czytania wczoraj i dziś”.

Materiały szkoleniowe i prace bibliotekarzy będą opublikowane na dedykowanej stronie <http://szkolenia.sbp.pl/pasja-czytania/>

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego**

Wirtualne szkolenia = realne kompetencje

W ramach programu Kultura w sieci, prowadzonego przez Narodowe Centrum Kultury, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich realizuje zadanie mające na celu podniesienie kompetencji bibliotekarzy w zakresie przeniesienia oferty kulturalnej bibliotek do cyberprzestrzeni i budowania nowych relacji sieciowych z czytelnikami. Zadanie obejmuje webinaria i szkolenia online z następującej tematyki:

- interpretacja prawa autorskiego przy organizacji działań kulturalnych w sieci,
- praktyczne aspekty realizacji przepisów RODO w bibliotekach w świetle przetwarzania danych osobowych w cyberprzestrzeni,
- wydarzenia online – planowanie i realizacja,
- multimedialne formy komunikacji z czytelnikiem,
- *copywriting* i *social media* – budowanie relacji z odbiorcą,
- materiały wizualne, narzędzia analityczne i formy kontaktu z czytelnikiem.

Uczestnicy dowiedzą się m.in., jak realizować interaktywne spotkania z czytelnikami (webinaria, szkolenia online, spotkania autorskie, wirtualne gry edukacyjne), konstruować podcasty i wykorzystać je do promocji czytelnictwa. Poznają zasady redagowania tekstów reklamujących wydarzenia online, opracowania newslettera, prowadzenia rozmów poprzez *live chat*, przygotowania atrakcyjnych plakatów, infografik, postów itp.

Szkolenia odbywać się będą na platformie e-learningowej, przy wykorzystaniu aplikacji Mentimeter. Nabyte umiejętności zostaną sprawdzone w praktyce poprzez samodzielną organizację wydarzenia kulturalnego online dla dzieci, młodzieży, osób 60+ przez uczestników szkoleń. Najciekawsze relacje z wydarzeń umieszczone będą na specjalnie przeznaczony do tego stronie www.wsrk.sbp.pl. Szkolenia planowane są w lipcu br.

Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu Kultura w sieci

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

• **Czasopisma**
„Poradnik Bibliotekarza”

Zadanie dotyczy wydawania w latach 2019-2020 miesięcznika „Poradnik Bibliotekarza”, adresowanego przede wszystkim do bibliotekarzy z bibliotek publicznych, szkolnych, pedagogicznych oraz instruktorów z domów kultury. Miesięcznik, wydawany przez SBP od 1949 r. prezentuje różnorodne treści z zakresu szeroko pojętego bibliotekarstwa jako elementu kultury i dziedzin pokrewnych przydatnych w zawodzie bibliotekarza: literatury, psychologii, pedagogiki, technologii informacyjnych. Od kilku lat specjalizuje się w problematyce książki dziecięcej, promocji działań bibliotek na rzecz wzrostu czytelnictwa dzieci i młodzieży oraz podnoszeniu kompetencji bibliotekarzy w tym zakresie.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

„Przegląd Biblioteczny”

Celem zadania jest:

- w latach 2020-2022 wydanie 12 numerów czasopisma w wersji drukowanej oraz w wersji elektronicznej (w formacie PDF),
- stopniowe zwiększenie liczby artykułów w języku angielskim, prezentujących wyniki polskich oraz zagranicznych badań z zakresu bibliotekarstwa i informacji naukowej,
- umieszczenie czasopisma w otwartym dostępie w Internecie.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

• Wsparcie czasopism naukowych

Czasopisma SBP „Przegląd Biblioteczny” i „Zagadnienia Informacji Naukowej” uzyskały dofinansowanie na lata 2019-2020 z programu MNiSW „Wsparcie dla czasopism naukowych”, którego celem jest wsparcie wydawców polskich czasopism naukowych, nieujętych w międzynarodowych bazach czasopism naukowych o największym zasięgu, publikujących artykuły o wysokim poziomie naukowym. Projekt uwzględnia m.in. zakup identyfikatorów DOI, systemu zarządzania pracami redakcji oraz upowszechnianie artykułów naukowych zamieszczanych w czasopismach, w trybie otwartego dostępu w Internecie, w sposób bezpłatny i bez technicznych ograniczeń. Artykuły bieżące i archiwalne z lat 2009-2019 dostępne są pod adresem www.ojs.sbp.pl oraz na podstronach portalu Stowarzyszenia www.czasopisma.sbp.pl

• Działalność upowszechniająca naukę

„Zagadnienia Informacji Naukowej – Studia Informacyjne”

W 2020 r. kontynuowane jest zadanie pt.: Wydawanie czasopisma „Zagadnienia Informacji Naukowej” – zwiększenie zasięgu czasopisma w obiegu krajowym i międzynarodowym. Jego celem jest podniesienie poziomu naukowego czasopisma oraz jego umiędzynarodowienia i zwiększenie widoczności wyników badań prowadzonych w zakresie nauki o informacji (informatologii). Opracowane zostaną dwa elektroniczne numery czasopisma w różnych formatach cyfrowych, umożliwiających przegląd zawartości na urządzeniach mobilnych. Planowana tematyka: nr 1 – Interdyscyplinarność badań nauki o informacji, nr 2 – Sytuacje kryzysowe a nauka o informacji.

Wydawanie czasopisma „Zagadnienia Informacji Naukowej” – zwiększenie zasięgu czasopisma w obiegu krajowym i międzynarodowym – zadanie finansowane w ramach umowy 921/P-DUN/2019 ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeznaczonych na działalność upowszechniającą naukę

Źródła do badań fonografii polskiej od 1878 r. do czasów współczesnych

Celem zadania realizowanego w latach 2019-2020 jest zebranie materiału źródłowego do dalszych badań polskiej kultury, skupiających się na problematyce ogólnokulturowej, historycznej (np. polski przemysł fonograficzny, działalność polskich wytwórni fonograficznych), muzykologicznej (np. wykonawstwo muzyczne, biografie polskich muzyków, repertuar publikacji dźwiękowych) czy tematach z obszaru socjologii kultury (np. recepcja fonografii).

W 2019 r. sporządzono 3650 opisów źródeł bibliograficznych, w rejestrze znajduje się obecnie ok. 10 tys. pozycji. W 2020 r. wykonanych zostanie 3350 nowych opisów.

Elektroniczna forma wyników badań udostępniona jest na portalu SBP na stronie <http://www.sbp.pl/fonografia>. Pozwala ona na bezpłatny i nieograniczony dostęp do zgromadzonego materiału.

Źródła do badań fonografii polskiej od 1878 roku do czasów współczesnych – kontynuacja projektu i zwiększenie zasięgu upowszechniania Informacji o polskiej fonografii – zadanie finansowane w ramach umowy 839/P-DUN/2019 ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeznaczonych na działalność upowszechniającą naukę.

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

• Szkolenia SBP

Od początku pandemii Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich realizuje szkolenia online, z wykorzystaniem platformy **ClickMeeting**. Rejestracja i szczegóły dostępne są na stronie <http://www.szkoleniadlabibliotekarzy.sbp.pl/>. Aktualnie proponujemy następujące tematy:

– Komunikowanie przez rysowanie

Podczas szkolenia uczestnicy poznają alfabet myślenia wizualnego oraz etapy sketchnotingu – tworzenia prezentacji rysunkowych. Dowiedzą się, jak za pomocą rysunku, w sposób łatwy i zrozumiały, przekazywać skomplikowane treści. Nauczą się, jak stosować techniki myślenia wizualnego w procesie nauki. Poznają inspirujące przykłady rysunkowych zabaw oraz stworzą własny mini-komiks.

– Sposób na wirtualne spotkanie z czytelnikami

Podczas wirtualnego spaceru uczestnikom przybliżone będą różne formy aktywności online z czytelnikiem, narzędzia internetowe do tworzenia multimedialnych projektów. Zdobędą także podstawową wiedzę w zakresie projektowania interaktywnych zadań angażujących czytelników. Poznają programy wspierające wizualizację działań biblioteki oraz wezmą udział w aktywizujących i motywujących quizach. Na zakończenie wirtualnego spotkania wybiorą najlepsze dla siebie rozwiązania w zakresie łatwego i bezpiecznego tworzenia, gromadzenia i udostępniania zasobów.

– Ludzie w 4 kolorach – tajniki komunikacji

W trakcie szkolenia uczestnicy zapoznają się z wiedzą na temat komunikacji werbalnej i niewerbalnej, zdiagnostują swój styl komunikacji oraz zwiększą skuteczność porozumiewania się. Dowiedzą się jak efektywniej nawiązywać relacje ze współpracownikami, zrozumieć, z czego wynikają problemy komunikacyjne i jak im przeciwdziałać. Przed spotkaniem uczestnicy są zobowiązani do wypełnienia testu badającego ich styl komunikacyjny. Każdy otrzyma swój indywidualny wynik przed szkoleniem.

– Kontrola zarządcza od podstaw i zarządzanie ryzykiem w bibliotece

Szkolenie jest odpowiedzią na problemy bibliotek z realizacją procesu kontroli zarządczej. Obowiązek realizowania tego procesu wynika z Ustawy o finansach publicznych. Nie wszyscy mają świadomość, że pomimo nazwy nie jest to typowa kontrola, tylko proces, który przy odpowiednim wdrożeniu może znacznie ułatwiać pracę biblioteki. Niestety w wielu podmiotach kontrola zarządcza nie jest rozumiana w sposób prawidłowy, przez co trudno ją stosować i systematycznie prowadzić. Szkolenie ma na celu uporządkowanie tego ważnego obszaru funkcjonowania każdej instytucji i jest kierowane do kierowników jednostek, jak również do pracowników zajmujących się kontrolą zarządczą w bibliotekach. Uczestnicy dowiedzą się przede wszystkim jak krok po kroku, w cyklu rocznym, zrealizować proces kontroli zarządczej i na czym polega zarządzanie ryzykiem. Prowadzący wskaże, gdzie należy szukać informacji o metodach realizacji kontroli zarządczej w bibliotece oraz udostępni wzory dokumentów, które będzie można wykorzystać w bibliotece.

– Podstawowe działania zapewniające bezpieczeństwo biblioteki w cyberprzestrzeni i sposoby zapobiegania zagrożeniom

Szkolenie jest odpowiedzią na wykorzystanie Internetu w bibliotekach, w coraz większej skali i zakresie. Oprócz codziennej pracy administracyjnej i obsługi czytelników coraz więcej wydarzeń w bibliotekach jest organizowanych w formie zdalnej. Wynika to przede wszystkim z pandemii koronawirusa, która jednocześnie nie zmniejszyła aktywności cyberprzestępców. W dalszych ciągu systematycznie wzrasta liczba zagrożeń, na które trzeba się przygotować. Są to m.in. kradzież danych osobowych i ich późniejsze wykorzystanie w działalności przestępczej, kradzież środków finansowych pracowników i czytelników bibliotek; może to spowodować utratę dobrego wizerunku instytucji. Uczestnicy dowiedzą się, jak rozpoznać zagrożenia oraz jakie kroki należy podjąć, aby nie stać się ofiarą cyberprzestępców. Pracując na przykładach konkretnych zdarzeń, poznają mechanizmy oszustw w Internecie. Szkolenie daje także odpowiedź na pytanie – co zrobić, jeżeli ktoś popełnił błąd i już stał się ofiarą przestępczości w cyberprzestrzeni. Uczestnicy otrzymają także wzory klauzul i inne przydatne narzędzia.

– Podcast – jak od zera stworzyć ciekawy podcast?

Podcast to nowe, ciekawe i proste w przygotowaniu narzędzie do promocji kultury. W trakcie szkolenia uczestnicy poznają platformę do podcastów, która zapewni dotarcie do szerokiego grona słuchaczy w całej Polsce. Wszystkie możliwości platformy omówione będą na konkretnych przykładach.

– Książka i czytelnik – (nie)codzienny duet

Podczas szkolenia uczestnicy poznają niecodzienne formy pracy z książką, zabawy słowne i pomysły na czytanie. W aktywny sposób wypracują sposoby zachęcania czytelników do czytania, poznają ćwiczenia doskonalące rozumienie tekstu, pozwalające na łatwe sprawdzenie wiedzy o lekturze, bohaterach, autorach itd. Poznane ćwiczenia uczestnicy będą mogli z powodzeniem wykorzystać na różnych zajęciach z czytelnikami, także online.

– Realizacja ochrony danych osobowych w bibliotece zgodnie z przepisami RODO z uwzględnieniem najnowszych zmian legislacyjnych, wytycznych i dobrych praktyk

Celem szkolenia jest podsumowanie dotychczasowych doświadczeń z funkcjonowania przepisów RODO w bibliotekach oraz omówienie i dostarczenie uczestnikom praktycznych rozwiązań w zakresie realizacji ochrony danych osobowych w bibliotekach. Uwzględnione zostaną doświadczenia pierwszych dwóch lat po wprowadzeniu reformy systemu ochrony danych, m.in. zmiany przepisów sektorowych w Polsce (m.in. w prawie pracy), najnowsze wytyczne Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych oraz dobre praktyki. Omówione zostaną ponadto najczęściej popełniane błędy, również w kontekście kar nakładanych przez Prezesa UODO. Uczestnicy otrzymają precyzyjne wytyczne dotyczące prowadzonej dokumentacji i realizowanych procedur, jak również wzory dokumentów w wersji elektronicznej.

– Przygotowanie biblioteki na kontrolę i audyt zewnętrzny w zakresie kontroli zarządczej, ochrony danych osobowych i innych obszarów działalności

Celem szkolenia jest przygotowanie kadry kierowniczej i pracowników biblioteki na kontrole związane z różnymi aspektami funkcjonowania instytucji oraz audyty zewnętrzne. Uczestnicy szkolenia dowiedzą się m.in. jakie kontrole i audyty zewnętrzne mogą być realizowane w bibliotekach, w jaki sposób realizować kontrolę zarządczą oraz ochronę danych osobowych, aby kontrole i audyty wypadły pozytywnie. W trakcie szkolenia przedstawione zostaną najczęściej popełniane błędy w zakresie realizacji prawa pracy oraz prawa zamówień publicznych w bibliotekach. Podczas szkolenia realizowana jest także część warsztatowa, która przybliży uczestnikom realizację kontroli i audytu zewnętrznego. Wszyscy uczestnicy otrzymają prezentację i inne materiały wykorzystywane podczas szkolenia w wersji elektronicznej.

– Webinarium – sposób na interakcję z czytelnikiem

W trakcie szkolenia przedstawione zostaną metody planowania webinarium oraz ich skutecznej realizacji. Uczestnicy wezmą udział w zaimprovizowanym wirtualnym spotkaniu autorskim i grze literackiej. Poznają przykłady kreatywnych zabaw z tekstem i działań promujących czytelnictwo. Nauczą się, jak budować pozytywne relacje z użytkownikami w każdym wieku za pomocą narzędzi wirtualnych.

– Tworzenie filmów na potrzeby internetu – YouTube, Facebook, Instagram

Uczestnicy poznają specyfikę tworzenia **filmów** do prezentacji w Internecie. Skupią się na trzech głównych platformach – YouTube, Facebooku i Instagramie – i poznaniu różnic towarzyszących publikacji filmów w tych mediach (zostaną one omówione na przykładach). Zapoznają się ze sprzętem potrzebnym do kręcenia filmów – od najprostszego i najtańszego, do bardziej zaawansowanego – kamer, aparatów, mikrofonów, statywów itp. Zastanowią się, który ze sprzętów jest im niezbędny w pracy, a z którego mogą zrezygnować. W trzeciej części szkolenia zostaną zaprezentowane techniki kręcenia filmów oraz proste sposoby na wykorzystanie najbliższego otoczenia, jako studia. W ostatniej części spotkania omówione zostaną narzędzia **do montażu filmów** – darmowe i płatne.

– TIK-owe inspiracje w promowaniu działań biblioteki

W trakcie szkolenia uczestnicy dowiedzą się, jak przedstawić dynamiczną i interesującą treść w ciekawej formie oraz zachęcić do aktywności czytelników po drugiej stronie ekranu. Poznają narzędzia, które pozwolą przygotować i przeprowadzić spektakularną, interaktywną prezentację np. wybranych książek. Nauczą się tworzenia nieszablonowych magazynów linków, wyjątkowych infografik i quizów. Zobaczą, jak się planuje wirtualny pokój zagadek i wirtualną mapę. W trakcie szkolenia uczestnicy będą się uczyć obsługi genial.ly – narzędzia, które umożliwi realizację każdego interaktywnego pomysłu. Dzięki jego zastosowaniu, tworzy się projekty, które można osadzić, podlinkować lub zakodować wykorzystując generator kodów QR.

– Niesztabowe metody pracy w bibliotece

Spotkania autorskie, kluby dyskusyjne i konkursy recytatorskie to za mało, by biblioteka była atrakcyjnym miejscem. W trakcie szkolenia uczestnicy zapoznają się z niestandardowymi metodami pracy z czytelnikiem oraz doświadczą efektów pracy niektórymi z nich. Gamifikacja, book sprinty, gniazda inspiracji i wiele innych nowoczesnych nurtów i metod czekają na wdrożenie w bibliotekach. Uczestnicy dostaną gotowe rozwiązania, które można zastosować w bibliotece.

– Mniej znaczy więcej, czyli jak zainteresować odbiorcę w social media

Szkolenie jest odpowiedzią na nieustającą potrzebę tworzenia kreatywnych treści w mediach społecznościowych. Treści, które stają się wyróżnikiem i wzbudzają zainteresowanie odbiorcy. Podczas warsztatów uczestnicy poznają podstawy copywritingu. Dowiedzą się, jak pisać unikalne, krótkie teksty oraz jak konstruować komunikaty, aby te angażowały odbiorcę. Nauczą się prostych technik układania sloganów promujących określone wydarzenia. Dowiedzą się, jak przygotować prostą, intrygującą grafikę, tworząc własny bank rysunkowych ikon. Opracują projekt graficzny do ułożonego wcześniej hasła.

– Wykorzystaj pełny potencjał Instagrama

W trakcie szkolenia uczestnicy poznają wszystkie możliwości wykorzystania Instagrama w pracy biblioteki – feed ze zdjęciami, hasztagi, stories, transmisje na żywo, integracja z innymi platformami. Stworzą własną strategię rozwoju swo-

jego profilu na Instagramie. Duża część szkolenia poświęcona będzie formatowi stories, jednemu ze sposobów komunikacji na Instagramie.

– Biblioteka w zmieniających się mediach społecznościowych

Szkolenie poświęcone efektywniejszemu wykorzystaniu narzędzi w popularnych mediach społecznościowych, głównie Facebooka oraz Instagrama, a także Twittera, Tumblra oraz newsletterów i YouTube'a. Celem szkolenia jest przedstawienie niezbędnych narzędzi i strategii działań w mediach społecznościowych, które warto wykorzystać w czasach malejących zasięgów na głównych platformach.

Nowości Wydawnictwa SBP

Profesor Jadwiga Kołodziejska. Badaczka i promotorka bibliotek i czytelnictwa. Księga pamiątkowa (red. Jadwiga Sadowska)².

Wytyczne IFLA dla bibliotek obsługujących dzieci w wieku 0-18 lat (red. Dorota Grabowska, Grażyna Lewandowicz-Nosal, Robert Brzóska)

Wytyczne IFLA są niezbędne w pracy bibliotekarzy praktyków, personelu bibliotek, kierowników i administratorów, studentów i wykładowców na studiach kierunków informacja naukowa i bibliotekoznawstwo. Sekcja Bibliotek dla Dzieci i Młodzieży IFLA podjęła się nowelizacji Wytycznych dla bibliotek obsługujących dzieci w wieku 0-18 lat, które ostatnio były opublikowane w 2003 r. Celem nowelizacji jest zaprezentowanie dobrych praktyk bibliotecznych usług dla dzieci. Dla wielu bibliotekarzy dziecięcych Wytyczne IFLA będą pomocne w dążeniu do realizacji podstawowych zadań związanych z dostarczaniem książek i wspieraniem czytelnictwa. Wytyczne promują i zachęcają do rozwoju skutecznych usług bibliotecznych dla dzieci o różnych umiejętnościach, udzielając międzynarodowej społeczności bibliotecznej wskazówek dotyczących dziecięcych potrzeb, prawa do informacji, piśmienności i czytelnictwa. Intencją autorów Wytycznych jest pomoc bibliotekom publicznym we wprowadzeniu wysokiej jakości usług dla dzieci w erze cyfrowej i w rozpoznaniu zmieniającej się roli biblioteki we współczesnym społeczeństwie.

W przygotowaniu:

Ślady sacrum w literaturze dla dzieci. Studia i szkice (Grażyna Lewandowicz-Nosal)

Niniejsza książka, już jedenasta z serii „Biblioteka – Dzieci – Młodzież”, przedstawia ślady *sacrum* w literaturze dla dzieci. Publikacja jest zbiorem interesujących tekstów, które powstały w różnym czasie i różnych okolicznościach. Tom rozpoczyna artykuł, w którym autorka analizuje postać księdza w polskiej literaturze dla dzieci i młodzieży do 1990 r., klamrą kończąca jest rozdział

² Recenzja książki s. 231.

„Książka na bis” będący podjęciem tego samego tematu 20 lat później. Pozostałe teksty są ułożone chronologicznie, w porządku publikowania omawianych w nich utworów. Całość została poprzedzona krótkim przeglądem aktualnych badań nad książką religijną dla dzieci i sferą *sacrum*.

Bezpieczeństwo informacyjne i medialne w czasach nadprodukcji informacji (red. Hanna Batorowska, Paulina Motylińska)

Publikacja pod red. naukową Hanny Batorowskiej i Pauliny Motylińskiej prezentuje spektrum zagadnień dotyczących bezpieczeństwa informacyjnego i medialnego w czasach nadprodukcji informacji. Monografia adresowana jest do osób zainteresowanych problematyką szeroko pojętego bezpieczeństwa informacyjnego m.in. bibliotekarzy, informatologów oraz studentów kierunków związanych z zarządzaniem informacją, wykorzystujących osiągnięcia nauki o informacji, w tym także do studentów bibliologii i informatologii oraz praktyków w tym zakresie. (...) Tytuł recenzowanej monografii, *Bezpieczeństwo informacyjne i medialne w czasach nadprodukcji informacji*, ma odniesienie do wszelkich sfer życia jednostkowego i społecznego a jej zawartość winna wzbudzać szereg refleksji oraz wywoływać wiele pytań dotyczących naszej egzystencji. Na początku stycznia 2020 r. noblistka Olga Tokarczuk udzielając wywiadu „Gazecie Wyborczej” zastanawiała się nad tym: Jaka jest moja rola wobec Internetu, który przeinacza i zmyśla? oraz nad tym: Jaką wartość ma dziś wymyślanie rzeczywistości, w której tak wiele jest zmyśleń? Namysł nad odpowiedziami na tak postawione pytania winni mieć wszyscy ludzie, bez względu na wiek, płeć, pochodzenie, poglądy, wykształcenie, profesję (...) – z recenzji dr hab. Zbigniewa Kwiasowskiego, prof. UP

Książka w życiu seniorów na początku XXI wieku (Renata Aleksandrowicz)

Publikacja składa się z dwóch części: pierwszej – teoretycznej, wprowadzającej w problematykę starości na tle przemian społeczno-kulturowych oraz drugiej, – opartej na badaniach empirycznych, dotyczącej zachowań lekturowych ludzi starszych. Część pierwszą, rozpoczyna wprowadzenie w problematykę trzeciego wieku opisujące psychospołeczne determinanty starości, konsekwencje starzenia się społeczeństw oraz teorie dotyczące sposobów starzenia się i stylów życia w tym okresie. Część druga, oparta jest na badaniach empirycznych przeprowadzonych przez Autorkę wśród słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Ich lekturowe przeżycia, emocje i refleksje tworzą jedyną w swoim rodzaju panoramę czytelniczych doświadczeń, której część, czy choćby okrucz, autorka – oprócz naukowego opisu – starała się w ten sposób zatrzymać w kadrze upływającego czasu.

Józef Grycz (1890-1954) – organizator polskiego bibliotekarstwa (Andrzej Mężyński)

Publikacja jest biografią Józefa Grycza, najwybitniejszego organizatora bibliotekarstwa polskiego w początkach XX w. Wykorzystano w niej dokumenty stanowiące spuściznę Józefa Grycza i jego żony Alodii Kaweckiej-Gryczowej oraz

cenne archiwalia znajdujące się w Bibliotece Jagiellońskiej, Bibliotece Kórnickiej, Archiwum Akt Nowych, Bibliotece Narodowej. Źródła te nie były do tej pory wystarczająco opisane, a mają kluczowe znaczenie dla historii polskiego bibliotekarstwa.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

Opracowanie:
Anna Grzecznowska, Małgorzata Dargiel-Kowalska

Tekst wpłynął do Redakcji 29 maja 2020 r.